

Nr 16.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tackande av kostnaderna för den s. k. Ådalskommissionen; given Stockholms slott den 4 januari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Sam Larsson.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Larsson, fråga angående tackande från förslagsanslaget för oförutsedda utgifter i allmänhet av vissa från femte huvudtitelns kommittéanslag bestridda kostnader för den s. k. Ådalskommissionen. Departementschefen anför därvid:

Genom beslut den 17 maj 1931 tillsatte Kungl. Maj:t en kommission, bestående av fem personer, med uppdrag att verkställa en allsidig undersökning rörande anledningarna till och förloppet av de oroligheter, som kort förut ägt rum i Gudmundrå m. fl. kommuner av Västernorrlands län, jämte i samband därmed stående spörsmål. Till ledamöter i kommissionen utsåg Kungl. Maj:t justitierådet Arthur Lindhagen, tillika ordförande, förutvarande statsrådet, professorn Bo Östen Undén, förutvarande statsrådet, advokaten Jonas Eliel Löfgren, förbundsordföranden i svenska metallindustriarbetareförbundet Fritjof Ekman och bruksdisponenten Karl Anders Fredrik Göransson. Kom-

missionen bemyndigades att antaga kanslichef samt anställa erforderlig kanslipersonal. Kungl. Maj:t föreskrev, att kommissionens ledamöter skulle äga åtnjuta ersättning i form av dagarvode jämlikt föreskrifterna i kungörelsen den 29 augusti 1921 (nr 517) med vissa bestämmelser angående kommittéer samt att kanslichefen skulle äga uppbära dagarvode samt ersättning i övrigt enligt de grunder, som i nämnda kungörelse stadgades beträffande kommittéledamot, till vilken dagarvode utginge; och skulle det åligga statskontoret att i den i sagda kungörelse stadgade ordningen till vederbörande utbetala sålunda föreskriven ersättning. Samtidigt förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut, huruvida och i vad mån till kommissionens ledamöter och kanslichef skulle för uppdragets fullgörande utgå särskild ersättning utöver vad nu angivits. Vidare bemyndigade Kungl. Maj:t kommissionen att bestämma avlöning samt resekostnads- och traktamentsersättning till kanslipersonal samt föreskrev, att till personer, vilka av kommissionen hördes, skulle genom kommissionens försorg utbetalas ersättning enligt de grunder, som gälla beträffande ersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål.

Samtidigt med kommissionens tillsättande ställde Kungl. Maj:t till kommissionens förfogande till bestridande av löpande utgifter ett belopp av 10,000 kronor. Tillika förklarade Kungl. Maj:t, att de kostnader, vilka föranleddes av kommissionens verksamhet, skulle tills vidare bestridas av femte huvudtitelns reservationsanslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga för att framdeles ersättas av medel, som kunde komma att för ändamålet anvisas.

Sedan justitierådet Lindhagen för fullgörande av uppdraget att vara ledamot och ordförande i kommissionen berörda den 17 maj 1931 beviljats avsked från justitierådsämbetet från och med den 19 i samma månad, bestämde Kungl. Maj:t genom brev den 21 maj 1931, att Lindhagen skulle under tiden för fullgörandet av ifrågavarande uppdrag tills vidare, dock högst intill utgången av juni månad 1931, utöver honom enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 maj 1931 tillkommande ersättning, åtnjuta arvode med belopp motsvarande de avlöningsförmåner, som skulle hava tillkommit honom, därest han under samma tid varit justitieråd; och skulle sålunda bestämt arvode utgå från det under femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Den 5 juni 1931 förordnades Lindhagen att från och med den 1 juli 1931 vara ordförande i arbetsdomstolen.

Genom brev den 9 juli 1931 ställde Kungl. Maj:t till kommissionens förfogande — utöver genom brevet den 17 maj 1931 för ändamålet anvisade medel — ett belopp av 15,000 kronor till bestridande av kommissionens löpande utgifter samt föreskrev, att beloppet skulle tills vidare bestridas från femte huvudtitelns kommittéanslag.

Ifrågavarande kommission, som benämnts Ådalskommissionen, påbörjade sitt arbete den 19 maj 1931 och avslutade detsamma den 20 därpåföljande juli, varvid förelåg en av kommissionen avgiven berättelse om uppdragets

verkställande. Berättelsen har jämlikt av Kungl. Maj:t den 3 juli 1931 meddelat tillstånd utgivits i tryck.

I enlighet med det kommissionen givna bemyndigandet har kommissionen under tiden för sitt arbete haft kanslichef och kanslipersonal anställda.

Genom brev den 2 oktober 1931 har Kungl. Maj:t såsom särskild ersättning, utöver vad i breven den 17 och den 21 maj 1931 angivits, tillerkänt kommissionens ordförande ett belopp av 3,000 kronor, envar av de övriga ledamöterna 2,000 kronor och kanslichefen 1,000 kronor. Jämväl dessa belopp hava enligt Kungl. Maj:ts föreskrift tills vidare bestritts från det under femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Statsverkets utgifter för Ådalskommissionen uppgå till sammanlagt 47,910 kronor 44 öre. Härav hänföra sig 18,557 kronor 16 öre till av kommissionen bestridda löpande utgifter, huvudsakligen för utredningar samt avlöningar till kanslipersonal. Återstoden eller 29,353 kronor 28 öre utgör av statskontoret jämlikt Kungl. Maj:ts föreskrifter utbetalade arvoden och ersättningar samt tryckningskostnader.

Redan vid kommissionens tillsättande utgick man — såsom avfattningen av Kungl. Maj:ts beslut den 17 maj 1931 utvisar — från att blivande kostnader för kommissionens verksamhet icke borde slutligen bestridas av anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, vilket icke tillmätts så att det väntades kunna bära en oförutsedd belastning av den storleksordning, varom här sannolikt bleve fråga. Vid kommissionens tillsättande kunde emellertid storleken av kostnaderna för dess arbete icke beräknas med sådan tillförlitlighet, att framställning i anslagsfrågan lämpligen kunde ske till 1931 års riksdag, som då led mot sitt slut. På grund härav ansågos kostnaderna för kommissionen bära tillfälligtvis bestridas från kommittéanslaget. Sedan kommissionens arbete slutförts och fullständiga uppgifter föreligga rörande kostnaderna för detsamma, torde emellertid framställning nu böra göras till 1932 års riksdag om beredande av ersättning till kommittéanslaget för utgifterna för Ådalskommissionen, vilka ej utan åsidosättande av andra viktiga intressen kunna slutligen täckas av detta anslag. Då ifrågavarande utgifter med hänsyn till sin storlek ej heller kunna bestridas från femte huvudtiteln reservationsanslag till extra utgifter, får jag förorda, att utgifterna täckas genom överförande av omförmälda belopp från förslagsanslaget för oförutsedda utgifter i allmänhet till kommittéanslaget.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att för täckande av de utgifter för den s. k. Ådalskommissionen, med vilka det under femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga belastats, må till nämnda anslag från förslagsanslaget för oförutsedda utgifter i allmänhet överföras ett belopp av 47,910 kronor 44 öre.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avläsas till riksdagen.

Ur protokollet:

B. Spångberg.
